

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA 2020 ROK**

Margonin, marzec 2021 r.

I Wprowadzenie

Na podstawie art.179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie.

Zadania gminy obejmujące wsparcie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wzmocnienie rodziny i pracę na rzecz integracji rodzin poprzez zapewnienie spójności i ciągłości oddziaływań na rodziny, również po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej realizowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).

II Zadania własne gminy w myśl art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

- 1) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci;
- 3) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

- 5) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Współczesna rodzina znajduje się pod naporem wielu czynników zewnętrznych, które wpływają na jej gwałtowne, wielorakie przemiany. Jedne z nich wywierają wpływ pozytywny i polepszają warunki życia, inne zaś powodują jej dezorganizację i jej członków w samej rodzinie i poza nią. Na rodzinę wpływ wywierają również czynniki wewnątrz rodzinne. Niepokój budzi fakt, że współczesne rodziny coraz mniej efektywnie wypełniają swoją funkcję opiekuńczo – socjalizacyjno – wychowawczą. Główne problemy dezorganizujące życie rodzinne to: alkoholizm, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, rozpad rodziny przez rozwód, niskie kwalifikacje ogólne i etyczne. Dysfunkcją tym często towarzyszy problem ubóstwa spowodowany długotrwałym bezrobociem.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej MGOPS w Margoninie, po dokonanej analizie sytuacji i określenie przyczyn kryzysu obejmował wsparciem osoby i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie były w stanie samodzielnie przezwyciężyć występujących problemów bez wsparcia zewnętrznego.

Na terenie miasta i gminy Margonin funkcjonują instytucje i organizacje pozarządowe udzielające wsparcia rodzinom borykającym się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi tj. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, szkoły, świetlice środowiskowe, Policja, Miejsko – Gminny Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inne.

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS Margonin

Wyszczególnienie	2020
Liczba mieszkańców miasta i gminy Margonin	6316
w tym:	
- kobiet	3147
- mężczyzn	3169
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	263
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	642
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	491
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	817
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	42
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	58
Liczba rodzin korzystających ze stypendium szkolnego	62
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny	5
Liczba dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem:	25

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które Gmina ponosi odpłatność

L.p.	Rodziny zastępcze	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	7	7	8	7	7
2.	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej	12	12	13	11	11

Źródło: opracowanie własne

Najczęściej występujące problemy w rodzinach objętych pomocą i wsparciem to:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- niepełnosprawność,

- alkoholizm,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie przyznanych świadczeń przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie w 2020 r. wg przyczyn ich przyznania.

Tabela nr 3. Przyczyny przyznawania pomocy na podstawie danych MGOPS Margonin

Powód trudnej sytuacji życiowej	2020	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Ubóstwo	127	316
Bezdomność	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	144
Bezrobocie	150	394
Niepełnosprawność	58	128
Długotrwała ciężka choroba	97	202
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	11	36
W tym:		
- rodziny niepełne	7	24
- rodziny wielodzietne	1	6
Alkoholizm	12	13
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3

Źródło: opracowanie własne

Wśród osób objętych wsparciem (porad) Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej znajdowała się grupa osób, która wymagała nie tylko pomocy finansowej, ale także wsparcia o charakterze specjalistycznym. Pracownicy socjalni organizowali pomoc dla tych rodzin nie tylko w ramach swoich obowiązków, ale także we współpracy z asystentem rodziny oraz w

ramach zespołu interdyscyplinarnego wraz z innymi służbami. W 2020 r. rodziny mogły korzystać z porad radcy prawnego świadczącego usługi dla MGOPS.

Realizowane zadania

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie realizował zadania według powyższej ustawy pomagając rodzinom w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Pomoc specjalistyczną w formie asystenta rodziny w 2020 roku skierowano **do 5 rodzin, w których wychowywało się 12 dzieci**, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo ze względu na brak kompetencji wychowawczych, niewydolnych ze względu na ograniczone możliwości intelektualne, dysfunkcyjnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela nr 4. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wraz z ilością dzieci w rodzinie wg danych MGOPS Margonin

Rodziny z ilością dzieci	2017		2018		2019		2020	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
Bez dzieci	0	0	0	0	0	0	0	0
1	2	2	2	2	2	2	0	0
2	4	8	3	6	3	6	4	8
3	1	3	1	3	0	0	0	0
4	1	4	1	4	2	8	1	4
5	0	0	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	8	17	7	15	7	16	5	12
:								

Źródło: opracowanie własne

III Do zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pracy dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy rodzinie w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zarobkowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychospołecznych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzenie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej i innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uznał za niezbędną.

Asystent rodziny w systemie wspierania rodziny odgrywał znaczącą rolę już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem było kompleksowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Charakter pracy asystenta jest odrębny, nie może być utożsamiany z pracą pracownika socjalnego, a nienormowany czas pracy dawał możliwości kontrolowania i stymulowania rodziny w różnych porach dnia. Wspieranie rodziny wymagało

planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania swoich funkcji.

Jeden asystent zatrudniony na ½ etatu w ramach zadaniowego czasu pracy, obejmował pomocą i wsparciem 5 rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w których wychowywało się 12 dzieci.

IV Efekty działań podejmowanych przez asystentów rodziny MGOPS Margonin

1. poprawa funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziców,
2. poprawa wyników w nauce i zachowaniu w domu i w szkole,
3. lepsze gospodarowanie budżetem domowym,
4. poprawa czystości i porządku w mieszkaniu oraz higieny osobistej małoletnich dzieci,
5. pomoc w znalezieniu pracy,
6. polepszenie warunków mieszkaniowych,
7. motywowanie do utrzymywania abstynencji i uczęszczania na terapię odwykową,
8. pomoc w załatwieniu spraw w urzędach i instytucjach,
9. pomoc w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny,
10. pomoc w rozwiązywaniu problemów i konfliktów rodzinnych,
11. pomoc w organizowaniu, planowaniu czasu dziecka,
12. pomoc w egzekwowaniu obowiązku szkolnego, stosowaniu kar i nagród.

Wydatkowanie środków finansowych

W okresie sprawozdawczym na realizację zadań wydatkowano środki finansowe w kwocie **26 126,12 zł.** – w tym środki z budżetu gminy w kwocie 26 126,12 zł.

Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny i finansowanie tych kosztów – w 2020 roku asystent rodziny uczestniczył w następujących bezpłatnych szkoleniach. Tematyka szkoleń była ściśle związana ze specyfiką pracy: „Sytuacja dzieci w rodzinach z problemem przemocy w czasie pandemii” oraz „NIC NIE ROBIĄC - ZABIJ MNIE. Przemoc psychiczna w rodzinie jako tło samobójstwa” a także „Przemoc jest w nas! Historyczne, anatomiczne i socjologiczne ujęcie problemu agresji i przemocy” organizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 5. Wydatki na realizację zadań własnych z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018 -2020 (w zł)

L.p.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	Rozdział	Paragraf	2018	2019	2020
1.	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	85510	4330	279 366,16	300 759,87	383 734,06
	Razem:			279 366,16	300 759,87	383 734,06

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione wydatki na realizację zadań własnych z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018 - 2020 charakteryzują się tendencją wzrostową z uwagi na ustawową partycypację w kosztach uzależnioną od czasu przebywania dziecka w pieczy zastępczej.

W latach 2016-2017 w placówce opiekuńczo – wychowawczej przebywało 12 dzieci. W roku 2018 r. umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej było 13 dzieci, natomiast w latach 2019 - 2020 było ich 11.

Tabela nr 6. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2016 -2020

L.p.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	12	12	13	11	11
	Razem:	12	12	13	11	11

Źródło: opracowanie własne.

Tabela nr 7. Wydatki na realizację zadań własnych z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018 – 2020 (w zł)

L.p.	Rodziny zastępcze	Rozdział	Paragraf	2018	2019	2020
1.	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	85508	4330	37 394,64	36 195,85	36 150,97
	Razem:			37 394,64	36 195,85	36 150,97

Źródło: Opracowanie własne

Mając na uwadze powyższe zapisy ustawowe dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w wydatkach na realizację zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018 - 2020 widać minimalny spadek wydatków, który wiąże się z osiągnięciem przez dziecko pełnoletności i opuszczeniem rodziny zastępczej.

Tabela nr 8. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2016-2020

L.p.	Rodziny zastępcze	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	7	7	8	7	7
	Razem:	7	7	8	7	7

Źródło: Opracowanie własne.

V Potrzeby związane z realizacją zadania

Potrzeby na 2021 r. w zakresie realizacji zadań zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawiają się następująco:

Zadania własne gminy:

- wynagrodzenie wraz z pochodnymi 1 asystenta ½ etatu – 35 311 zł
- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych – 42 000,00 zł
- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej – 380 000,00 zł

Należy podkreślić, że środki zabezpieczenia w budżecie (wyluczając koszty wynagrodzeń asystenta) są szacunkowe i będą uzależnione od umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w 2021 roku.

Uzasadnienie

Do wyłącznej właściwości rady gminy należy – zgodnie z art. 18 ust 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) – przyjmowanie sprawozdań z działalności wójta.

W związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.